

Filozofsko-teološki institut D. I.
Jordanovac 110, utorkom 8:15
i četvrtkom u 8:15, dvorana Kolvenbach

Kozmos i anthropos II.

**Stvaranje svijeta i čovjeka
na početku Biblije (2. dio)**

Ime ću tvoje (Ps 145)

The image displays a musical score for the hymn 'Ime ću tvoje (Ps 145)'. The score is written on two staves in 3/4 time. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a common time signature 'C'. The melody consists of quarter and eighth notes, with a slur over the first two measures of the second line. The second staff continues the melody, also with a slur over the first two measures of the second line. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across notes. A green horizontal line with four orange dots is positioned between the two staves, corresponding to the lyrics 'me ću' and 'tvo je'.

C Am F C

I - me ću tvo - je, Go - spo - di - ne,

F C G C

bla - go - sliv - lja - ti do - vije - ka

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Jordanovac 110, utorkom 8:15
i četvrtkom u 8:15, dvorana Kolvenbach

Petoknjižje i Povijesne knjige

Niko Bilić, SJ

amdg.ffrz.hr

→ **Nastava: FTI**

→ **Petoknjižje i Povijesne knjige**

Literatura, Audio udžbenik

Podrijetlo čovjeka

- **Odakle:** stvorenje (Post 1s),
- **ברא** *bārá'* (3x v27; 3x 5,1s; 6,7)
- **Kao za svemir** (1,1.21; 2,3s)
 - u Post **ברא** ukupno 11x
- **Kada?** usp. **1,24.31**
- **Živa bića na kopnu – 6. dan**
 - unutar kozmosa
 - “djelo dovršeno” (2,2);
 - “jako dobro” (1,31)
- **“Načinimo!”** (1,26)
 - automotivacija

Adam = Čovjek

- *Od čega* (Post 2,7)?
- prah + dah
- אדם *'ādām* (Post 2,7 אדמה *'adāmâ*)
- zemljan, zemaljski
- = עפר מן האדמה *'āfār mîn ha'adāmâ*
- “prah od zemlje” koji prima
- נשמת חיים *nišmat hajjîm*
- “dah života” od Boga

Svrha

- ***Zašto?***
- **רדה *radâ***
 - gospodariti (1,26.28)
 - ⇔ מַשָּׂל *mašál* (16s)
- = עבד *'abád* (Post 2,5.15) **obradivati, opsluživati;**
- שמר *šāmár* (2,15) **čuvati, obdržavati**
- **napunite zemlju (1,28) ⇔**
- **napunite vode morske (22)**

Slika Božja – *jedina*

- צלם אלהים *šélem 'elohîm*
(Post 1,27; 9,6)
 - ⇔ “Ne pravi sebi lika!” (Izl 20,4)
 - “Bogu Božje” (Mk 12,17)
 - Bliskost u Post 5,3?

■ Dijete roditelju

■ Zajedništvo: načini*mo*! 1,26

- → stvori *ih* v27
- Nije dobro da je sam (2,18)
- קרא *qārâ'* 2,19; 3,20
 - prozvati (usp. 1,5.8.10)
 - sve životinje; Eva
 - dan, noć (1,5); nebo (8); zemlja, more (10)

■ Čovjek u Post 1,28; 5,2; 9,1

■ Blagoslovljen

■ “Ti ćeš biti blagoslov” (12,2)

- Abraham
- Melkisedek blagoslivlja (14,19)

Uzdam se (Ps 52)

D A D G D A D

Uz - dam se u Bo-žu do - bro - tu do - vije - ka

10 D A D G D A D

Uz - dam se u Bo-žu do - bro - tu do - vije - ka

Plodnost

- ❑ Prva zapovijed u Post **1,28**:
- ❑ = blagoslov
- **Budite plodni i rastite!**
- פרי (*p^eri*) plod
 - ❑ Voćka „plod donosi” (LXX: καρπός Ps 1,3)
- רב (*rab*) puno, veliko
 - ❑ U Post **9,1; 35,11**:
- Noa – u množini (KS: „Plodite se!” 9,1)
- Jakov – u jednini (KS: „Budi rodan!” 35,11)

Kristova primjena

- Metoda u Iv **15,5**?
- *Tko ostaje u meni, taj donosi mnogo roda (καρπός 15,5)*
 - Slika iz prirode (Iv 15,5):
- Loza na trsu (15,5)
 - Svrha izabranja u Iv 15,16:
- Izabrao sam vas –
da plod donosite... (15,16)
- Plod koji ostaje (καρπός 15,16)

Obilat rod

- Obilat rod u Iv 12,24?
- Pšenično zrno
 - Rast: Ef 4,13
- Savršen čovjek (4,13):
- uzrast punine Kristove (4,13)
 - Slika Božja u Iv 15,4s:
- Ja u vama (4)/ ja u njemu (5)

Evolution na počátku Biblije

Post 1-3

Složenost (Post 1,1-2,4a)

- **הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ** *haššamájim v^eha'áreš* (Post 1,1; 2,1.4)
- **nebo i zemlja**
 - Sve, svemir – usp. “sve” (2,3)
 - Božanski i ljudski svijet
- **בָּרָא** *bārá'* – stvoriti
- **Kompleksno stvoren**
(1,4.6s.14.18)
- **Bog odjeljuje: בָּדֵל** *vajjabdel*
 - Svjetlo – tama (4; 18)
 - Vode gore i dolje (6s)
 - Dan – noć (14)

Barbara Hepworth, Postanak, litografija, 1969.

Samostalnost

■ ...i razvoj kao zadatak

- “prema svojoj vrsti”
1,11.12.21.24.25 (10x)

- Stabla (11.12)
- Trava (12)
- Morske životinje, ptice (21)
- Kopnene životinje (24)
- Zvijeri, stoka, gmizavci (25)

■ Post 1,11.12.29

■ “u sebi svoje sjeme”

- Stabla (11.12)
- Bilje, stabla (29)

■ “budite plodni” (1,22.28)

■ “demitologizacija”

- sunce i mjesec
božanstva? (16)
- nebesa također
stvorenje (1,1; 2,1.4)

Adamova nova prilika

“Negativna evolucija” čovjeka

**na prvim stranicama
Svetoga Pisma**

Ugroženo zajedništvo

- Čovjek čuje Božju pouku (Post 2,17)
- “ako... sigurno ćeš umrijeti”
- progovara (2,23):
 - u susretu s drugom osobom
- **אִשׁ \ אִשָּׁה** 'iš/'iššâ:
muž – žena, on – ona (2,23)
 - Međusobni odnos u 2,24?
- *prionut će uza ženu* (24)
- *Moja kost, moje meso* (23)
 - Zajedništvo u 3,6-8:
- oboje jedu (3,6)
- spoznaju svoju izloženost (v7)
- skrivaju se (v8)

Poslije sloma

- prvi put govori Bogu (Post 3,10):
- “Pobojah se” (3,10)
- Poslije grijeha
- → *narušen odnos prema Bogu*
- zemlja prokleta zbog njega (v17)
 - Čiji glas sluša? (3,17)
- osuđen jer nije slušao Božji glas
- → *narušen međusobni odnos (3,12)*
 - okrivljuje
 - ne razgovaraju

© The Fitzwilliam Museum, Cambridge. UK

William Blake
The Angel of divine presence
clothing Adam and Eve with
coats of skin (1803), akvarel

Nov početak

- Djelovanje čovjeka u Post 3,20:
- daje ime (!) (3,20 usp. 2,23)
 - Božji postupak u 3,21:
- Daje zaštitu čovjeku: odijelo (21)
 - Plodovi: Još sinova i kćeri (5,4)
 - Umire u starosti (5,5)
 - NZ – perspektiva (Iv 14,9; 15,12):
- Tko vidi mene, vidi Oca (Iv 14,9)
 - ← *Lijek za poremećen odnos prema Bogu*
- Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio (15,12)
 - ← *Lijek za poremećen odnos prema čovjeku*

